

Melding om vedtak

Landbruk- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

DERES REF::	VÅR REF:	SAKSBEHANDLER:	ARKIVKODE:	DATO:
	14436/2009 - 2009/2547	Ellen Synnøve Eskeland		21.12.2009

VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN - FORSLAG TIL ENDRING I JORDLOVEN UTTALELSE FRA MANDAL KOMMUNE

Landbruksnemnda behandlet forslag til vernehjemmel i jordloven den 18.12.2009.

Vedlagt følger saksframstilling og Mandal kommunes uttalelse.

Med hilsen

Ellen Synnøve Eskeland
Daglig leder

Kopi til:
Mandal Kommune Serviceboks 905 4509 Mandal

SAKSMAPPE: 2009/2547			
ARKIVKODE:	LØPENR.: 14048/2009	SAKSBEHANDLER: Ellen Synnøve Eskeland	Sign.

UTVALG: Landbruksnemnda i Mandal	DATO: 18.12.2009	SAKSNR: 82/09
-------------------------------------	---------------------	------------------

VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN - FORSLAG TIL ENDRING I JORDLOVEN UTTALELSE FRA MANDAL KOMMUNE

Vedlegg:

1 Høringsdokumenter fra landbruk- og matdepartementet

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/horinger/horingsdokumenter/2009/horing---forlag-til-vernehjemmel-i-jordl/horingsnotat.html?id=576860>

Bakgrunn:

Statens landbruksforvaltning (SLF) har etter oppdrag fra landbruks- og matdepartementet utarbeidet forslag til vernehjemmel i jordloven der formålet er å ha en hjemmel for varig vern av dyrka jord.

Jordvern betyr å hindre irreversible tap av noen av de mest verdifulle arealressursene vi har i Norge. Disse ikke-fornybare arealressursene er et nødvendig grunnlag for at framtidige generasjoner skal ha mulighet til å produsere egen mat på egen jord, jf SLF.

Målene for jordvern er beskrevet i St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand* og er å:

- Halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- Stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- Stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrenser
- Arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

Statistikk for 2008 viser at 7900 daa matjord ble nedbygd. I henhold til målet skal ikke tallet overstige 5700 daa pr. år.

Selv om det er en klar jordvernmålsetting, og det er virkemidler både i jordlova og i plan- og bygningsloven, er omdisponeringen av dyrka jord betydelig større enn Regjeringens erklærte mål.

Erfaringer viser at jordvernet ofte taper i lokalpolitiske planprosesser og at det ofte er verdifulle jordressurser som må vike for utbygging.

Både økonomisk vekst, økt sentralisering og befolkningsvekst bidrar til at det etter departementets syn vil bli krevende å nå og opprettholde regjeringens mål for jordvernet.

Departementet mener derfor det er behov for nye tiltak. I rapporten *Vernehjemmel i jordlova*, datert 15.03.09, har SLF kommet til at norsk lovgivning i dag ikke har hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon. SLF foreslår derfor at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven.

Forslaget er sendt på høring og departementet ber i tillegg om høringsinstansenes syn på en del andre spørsmål i tilknytning til forslaget.

Vurdering:

Det er ingen tvil om at dyrka jord er en verdifull ressurs som må tas vare på. Når årlig omdisponering/nedbygging er så høy til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjorda, er det nødvendig å vurdere nye virkemidler. Vi mener at en egen vernehjemmel i jordloven kan være et aktuelt virkemiddel når målet ikke oppnås med eksisterende lovverk.

Vi har følgende kommentarer til departementets spørsmål:

Hva slags areal skal kunne vernes:

Vi er enig i at loven må angi nærmere kriterier for hvilke arealer som kan være aktuelle å verne slik dette framgår av departementets lovutkast § 13 andre ledd, se vedlagte endringsforslag. Forslag: Ingen endring

Avveining mot andre samfunnsinteresser:

Det er trolig nødvendig med et eget punkt i loven for avveining mot andre viktige samfunnsinteresser. Tungtveiende samfunnsinteresser som store vegprosjekter, omfattende næringsprosjekter, tettstedsutvikling m.v. forårsaker nedbygging av god dyrka mark, og denne type tiltak trenger avveining mot jordvern på overordnet nivå og i et langsiktig perspektiv. Forslag: Ingen endring

Forholdet til allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner mv:

Ingen merknader

Virkingen av vernevedtaket – dispensasjon:

Jorda, etter et vernevedtak, kan ikke ”brukast til anna føremål enn jordbruksproduksjon”. Dette innebærer blant annet forbud mot bygging av landbruksveier og oppføring av bygninger i landbruket som våningshus og driftbygninger. Jeg er enig i at en verneregel også bør gjelde landbrukets egne bygninger. Forslag: Ingen endring

Jeg er også enig i at deling i jordvernområder skal behandles på vanlig måte etter jordlovens § 12. Det vurderes ikke som nødvendig å gi særregler for delingssaker i slike områder.

Prosess:

Det er viktig å ha en grundig og åpen medvirkningsprosess. Vernet må forstås og respekteres for å bli praktisert. Berørte parter som grunneiere, jordleietakere og lokale myndigheter må derfor involveres gjennom hele prosessen med opprettelse av jordvernområder.

Tiltak ved igangsatt saksbehandling, men før endelig vernevedtak er fattet:

Ingen merknader. Lovgiver her har best forutsetning for undersøke sammenlignbart lovverk og legge til rette for beste praksis.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Jeg tror at arbeid med vernebestemmelse i kommunene vil føre til økt ressursbruk, særlig fordi det er så viktig med en brei medvirkningsbasert prosess. Det er viktig at departementet erkjenner dette når slike prosesser skal settes i gang.

Forslag til uttalelse:

Mandal kommune er positiv til departementets endringsforslag i jordloven for å redusere omdisponeringen av verdifulle jordbruksarealer.

Saksprotokoll i Landbruksnemnda i Mandal - 18.12.2009**Behandling:**

Forslag fra Alf Erik Andersen (FrP), Kirsten H. Leschbrandt (H), Kåre Glomsaker (FrP) og Kenneth Osberg (KrF):

Mandal kommune går imot de foreslåtte innstramningene i jordloven som svekker grunneiers disposisjonsrett over egen eiendom og innskrenker lokale folkevalgtes beslutningsmyndighet i plan- og arealspørsmål.

Mandal kommune mener at eiendomsretten bør styrkes ved at grunneiere i større grad enn i dag skal kunne disponere over egen eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha endelig beslutningsmyndighet i plan og arealspørsmål for vedkommende kommune.”

Enstemmig vedtatt

Uttalelse:

Mandal kommune går imot de foreslåtte innstramningene i jordloven som svekker grunneiers disposisjonsrett over egen eiendom og innskrenker lokale folkevalgtes beslutningsmyndighet i plan- og arealspørsmål.

Mandal kommune mener at eiendomsretten bør styrkes ved at grunneiere i større grad enn i dag skal kunne disponere over egen eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha endelig beslutningsmyndighet i plan og arealspørsmål for vedkommende kommune.”

Uttalelsen sendes Landbruk- og matdepartementet

Parter i saken:

Landbruk- og matdepartementet postmottak@lmd.dep.no

Kopi: